

БИЗНЕС ПЛАН
БИС/ТК 76
КАУЧУК

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 76, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите:

Каучуко-преработвателната промишленост у нас е с дългогодишни традиции. За начало се счита създаването през 1919 г. на първата работилница в София. През дългия път на развитие са извършени немалко трансформации.

Последните тенденции в развитието на отрасъла са използването на „зелени“ технологии, „зелени“ еластомери, „зелени“ ингредиенти. Тези тенденции се налагат поради няколко основни причини, свързани предимно с използването на материали и развитието на технологии, въз основа на възобновяеми или биоизточници за сметка на значителното ограничаване на суровините и материалите, получени от нефт, като по този начин се цели по-доброто опазване на околната среда.

В отговор на посочените по-горе тенденции за използване на суровини и ингредиенти от възобновяеми източници през 2018 г. в България е регистриран полезен модел за екоходила за обувки с подобро сцепление към лед и сняг.

Друга не по-маловажна тенденция е използването на наноматериали като ингредиенти на каучукови смеси.

БИС/ТК 76 *Каучук* работи в областта на стандартизацията на следните видове продукти от каучук и свързаните с тях дейности:

- каучук - терминология, методи за изпитване и изисквания
- пневматични гуми – терминология, видове, методи за изпитвания
- технически каучукови изделия – терминология, видове, методи за изпитвания
- изделия от латекс – видове, изисквания и методи за изпитване
- материали, получени от излезли от употреба гуми (ELT)

Голяма част от каучуковите продукти от областта на работа на БИС/ТК 76 са свързани пряко с човешката безопасност – например автомобилни гуми, транспортни ленти, маркучи, уплътнители за тръбопроводни системи и др. Поради тази причина и разнообразието на продуктите се прилагат следните по-важни нормативни актове:

- Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 година за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО на Съвета – за уплътнители за тръбопроводи;

- Регламент (ЕС) 2016/426 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно уредите, захранвани с газово гориво;
- Директива 2014/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно съоръженията и системите за защита, предназначени за използване в потенциално експлозивна атмосфера – за транспортни ленти;
- Правило № 30 на Икономическата Комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) – Единни условия относно одобряването на пневматични гуми за моторни превозни средства и техните ремаркета;
- Правило № 54 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) – Единни разпоредби за одобрение на пневматични гуми за товарни превозни средства и техните ремаркета;
- Правило № 108 Правило № 54 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) – Единни условия относно одобряване на производството на регенерирани пневматични гуми;
- Правило № 109 Единни условия относно одобряване на производството на регенерирани пневматични гуми за превозни средства за неиндивидуално използване и техните ремаркета;
- Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми в сила от 25.09.2012 г.

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 76 *Каучук*.

По данни на Министерството на икономиката на Р България производството на изделия от каучук и пластмаси възлиза на 3,2 % от обема на индустриалното производство в страната и се създава 4,1 % от добавената стойност в индустрията. В бранша са заети 24 400 души (4,6 % от заетите в промишлеността).

Произведената продукция от предприятията от бранша е на обща стойност 2,04 млрд. лв. През 2013 г. оборотът на външните пазари на производството на изделия от каучук и пластмаси възлиза на 1,02 млрд. лв. На вътрешния пазар браншът е реализирал продукцията за 1,13 млрд. лв.

По отношение на износа на продукти от областта на дейност на БИС/ТК 76, през 2020 г. България е на второ място в света по износ на спирачни маркучи с дял от 14,1 % на стойност 220,122 млн. USD.

Освен посочените по-горе продукти предприятията от бранша изнасят и смеси (невулканизирани) транспортни ленти усилени и неусилени, маркучи, напълнени каучукови плочи, профили, листове, порести профили, материали, получени от излезли от употреба гуми. Основни партньори на каучуко-преработващите предприятия са фирми от Германия, Италия Русия, Румъния и по-рядко Китай.

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК

Заинтересованите страни виждат ползите от дейността на БИС/ТК 76 най-вече в улесняване взаимоотношенията при производството и търговския обмен в сектора чрез:

- задоволяване на потребностите от стандарти;
- отразяване на съвременните тенденции в развитието на каучуко-преработвателната промишленост и на каучуковите продукти;
- повишаване качеството и безопасността при експлоатация на продуктите;

- улесняване на търговията чрез използване на стандартите в процеса на договаряне;
- премахване на търговските бариери чрез хармонизиране на практиките в целия свят и за подпомагане създаването на благоприятна среда за развитие на чуждестранните инвестиции у нас;

С дейността си по стандартизация БИС/ТК 76 подкрепя националното законодателство чрез въвеждане с превод на хармонизираните европейски стандарти и на приоритетни международни стандарти от областта на дейност на техническия комитет.

Въвеждането на иновативните технологии и на свързаните с тях стандарти осигурява по-доброто социално и здравно състояние на работещите в тези отрасли, както и безопасни и здравословни условия на труд и опазване на околната среда.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на БИС/ТК 76 вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизацията.

В работата на БИС/ТК 76 участват представители на производители на технически каучукови изделия, висши училища и сдружение с нестопанска цел.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК

Основната цел в дейността на ТК 76 е разработване на и поддържане на фонда от български стандарти, разработени на национално ниво; своевременно въвеждане на международни стандарти и поддържане с превод на български език на актуалните им издания на най-често търсените от тях; поддържане на стандарти и стандартизационни документи в областта на стандартизация на техническия комитет.

БИС/ТК 76 участва в разработването на европейски и международни стандарти като огледален на следните технически комитети на CEN и ISO:

CEN/TC 188 Conveyor belts [Транспортни ленти];

CEN/TC 208 Elastomeric seals for joints in pipework and pipelines [Уплътнители от еластомери за съединения в тръбопроводи и тръбопроводни системи];

CEN/TC 218 Rubber and plastics hoses and hose assemblies [Каучукови и пластмасови маркучи и комплектовани маркучи];

CEN/TC 366 Materials obtained from End-of-Life Tyres (ELT) [Материали, получени от излезли от употреба гуми];

ISO/TC 31 Tyres, rims and valves [Пневматични гуми, джанти и вентили]

ISO/TC 45 Rubber and rubber products [Каучук и каучукови продукти]

Една от основните задачи на БИС/ТК 76 е поддържането в актуално състояние на фонда от стандартите, разработени на национално ниво, с което се подпомагат българските потребители и производители.

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК

За постигане на по-добра възможност за използване на европейските и международни стандарти, БИС/ТК 76 работи по своевременното им въвеждане с превод на български език. Приоритет при въвеждането на европейски стандарти с превод на български език са стандартите с термини и определения, хармонизираните стандарти,

продуктови стандарти, а също и стандарти за най-често прилаганите методи за изпитване на продуктите от областта на дейност на техническия комитет.

В областта на каучука не съществува европейски технически комитет. Поради това БИС/ТК 76 се стреми да работи за въвеждане на международните стандарти, отнасящи се за термини, методите за изпитване и изискванията, включително тези, необходими за извършване на оценка на риска, свързани с вещества или частици, генерирани от каучукови изделия, за каучук под всякаква форма, каучукови продукти и основни компоненти от каучукови смеси, за които има заявен интерес.

С дейността си по въвеждане като национални на всички европейски стандартизационни документи, като технически спецификации (TS) и технически доклади (TR), отнасящи се за изискванията за целите гуми, подлежащи на преработване и изискванията и методите за изпитване на материалите, получени от излезли от употреба гуми (ELT), техническият комитет допринася за опазване на околната среда, а също и за улесняване на търговията с този вид материали.

БИС/ТК 76 поддържа в актуално състояние фонда от чисто национални стандарти чрез периодичен преглед и преработване на стандартите при необходимост.

За постигане на поставените цели на БИС/ТК 76 работи за привличане на нови членове, заинтересовани от дейността, в т.ч. производители, търговци, представители на изпълнителната власт и лаборатории.

За работата на БИС/ТК 76 от съществено значение е сътрудничеството с други БИС/ТК, като:

- БИС/ТК 15 *Опазване на околната среда*;
- БИС/ТК 81 *Пластмаси*;
- БИС/ТК 83 *Водоснабдяване и канализация*.

4.3 Аспекти на околната среда

Основен аспект, свързан с околната среда в областта на дейност на БИС/ТК 76 *Каучук* е с излезлите от употреба автомобилни гуми, чиито количества са огромни. Дейностите по третиране и оползотворяване на тези продукти се подчинява на изискванията на нормативни актове (Директивата 1991/31/ЕО и Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми).

При разработването на проектите за стандарти се разглеждат и вземат предвид аспектите на околната среда, например третиране на изхвърляните отпадъци от реактиви и други.

При участието си при разработването и съгласуването на европейските и международните стандарти и стандартизационни документи БИС/ТК 76 допринася за опазване на околната среда.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 76

Поддържането на стандартите в актуално състояние и работата на европейско и международно ниво изисква непрекъснато повишаване на квалификацията на експертите по стандартизация. Всеки експерт към техническия комитет е необходимо да има задълбочени познания освен в областта на каучука и изделията от каучук, но също така и в областта на стандартизацията. По този начин дейността ще бъде по-ефективна както за фирмите, така и за защита на националните интереси.

Изпълнението на работната програмата може да бъде повлияно негативно от факта, че към момента няма достатъчна активност от страна на заинтересованите от дейността по стандартизация на БИС/ТК 76. В тази връзка е необходимо да се работи за привличане на нови членове, заинтересовани от дейността на БИС/ТК 76, в това число производители, търговци, представители на изпълнителната власт, лаборатории за изпитване, органи за оценяване на съответствието.